

Arengukoostöö prioriteetide, arengukoostöö ja humanitaarabi valdkondade ülevaade ja prioriteetide uuendamine

Dokument on Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi strateegia 2024-2030 ([Microsoft Word - AKHA strateegia 2024-2030](#)) lisa ning täpsustab strateegiat.

Eesmärk:

Muuta Eesti arengukoostöö geograafilised prioriteedid regionaalseteks, et tagada vastavus Eesti käimasolevate tegevustega ning viia prioriteedid paremini vastavusse Euroopa Liidu järjest regioonipõhisemaks muutuva arengukoostööga. Samuti täpsustada humanitaarabi andmise põhimõtteid ja määratleda fookusvaldkonnad.

Hetkeolukord:

Uuringud (OECD, RKK) on näidanud, et Eesti arengukoostöö fokuseerimine on olnud positiivne, ning aidanud Eestil vähemate ressurssidega saavutada keskmisest suuremat mõju.

Hetkel on Eesti arengukoostöö geograafilisteks prioriteetideks 8 riiki (Ukraina, Moldova, Armeenia, Gruusia Idanaabruses ning Keenia, Uganda, Botswana ja Namiibia Aafrikas). Samaaegselt on Eesti prioriteediks välisrahastuse kaasamine arengukoostöösse. EL rahastuse rakendamiseks on ESTDEV läbinud vastavushindamisprotsessi (nn. sambahindamine). Euroopa Liidu arengukoostöö on aga muutumas järjest enam regionaalseks (Team Europe Initiative'id, Global Gateway arengukoostöö aspekt), seega ei vasta vaid konkreetsete prioriteetide seadmine enam hästi vajadustele.

Prioriteedid

Geograafiliste prioriteetide uuendamine:

- Teostame projekte Eesti rahastusel
 - Ukraina

Prioriteet nii arengukoostöös kui humanitaarabis.

Jätkame Eesti projektide teostamist, samuti kaasame teisi doonoreid Ukraina üleseshitusse

- Regioon: Ida- Euroopa, sh EL laienemise perspektiiv

Ankurriikides Armeenias ja Moldovas jätkuvad arengukoostöö projektid Eesti rahastusel. Gruusias jätkame koostööd mitteriigisektoriga ja Valgevene puhul demokraatliku opositsiooni toetamist.

- Eesti rahastust kasutame võimendajana, projektide põhiraastus tuleb teistelt doonoritelt (peamiselt EL)
 - Regioon: Ida- ja Lõuna- Aafrika

Eesti rahastust kasutatakse ankurriik Keenias ja teistes ankurriikides (Uganda, Tansaania, Sambia, Botswana, Namiibia) selliselt, et Eesti panus võimendub muude doonorite (eeskätt EL) abil. Arvestades, et EL tegevus Aafrikas on regionaalne võivad Eesti projektitegevused teiste doonorite rahastusel ulatuda ka muudesse Ida- Aafrika Ühenduse (EAC) ja Lõuna- Aafrika Arengühenduse (SADC) liikmesriikidesse.

- Teostame projekte teiste doonorite rahastusel
 - Regioon: Kesk- Aasia, st Kasahstan, Turkmenistan, Kõrgõstan, Tadzikistan, Usbekistan

- Regioon: Lääne-Balkan (sh EL laienemise perspektiiv), st Serbia, Bosnia-Hertsegoviina, Montenegro, Kosovo, Albaania, Põhja- Makedoonia
- Eesti rahastust projektide teostamisel ei kasutata. Tegevused toimuvad vaid muude doonorite (eeskätt EL) rahastuse olemasolul.

Temaatilised prioriteedid (demokraatia ja õigusriigi areng, head valitsemistavad; majandusarengu toetamine; kvaliteetse hariduse edendamine; keskkonnaprobleemide lahendamisele kaasa aitamine; sooline võrdõiguslikkus; e- valitsemise ja küberturvalisuse arendamine) jäävad samaks kuna vastavad hästi Eesti arengukoostöö tegevustele. Tulenevalt Euroopa Liidu suurenevast fookusest rände temaatikale arvestatakse tegevuste plaanimisel EL rändepoliitika põhimõtteid, sh tingimuslikkust. Seisame selle eest, et legaalne ja vastastikku kasulik tööränne toimuks vastavalt reeglitele, ebaregulaarne ränne on tõkestatud ning tegeletakse rände algpõhjustega.

Humanitaarabi andmine

Humanitaarabipoliitikas ei ole võimalik valdkondlikke ja geograafilisi prioriteete lõpuni paika panna, sest humanitaarabi andmisel lähtutakse konkreetse kriisi ulatusest ja vajadustest ning humanitaarabi aluspõhimõtetest: inimlikkus, erapooletus, sõltumatus ja neutraalsus. Siiski on Eestil humanitaarabi andmisel välja kujunenud valdkonnad, kus omatakse rohkem teadmisi ja kogemusi. Need on sisepõgenike ja pagulaste toimetuleku parandamine, naiste, sh rasedate ja soopõhise vägivalla ohvrite toetamine, rahapõhine abi, haridus ja laste heaolu kriisides ning abi andmine kohalike organisatsioonide kaudu. Lisaks räägib Eesti rahvusvahelisel areenil kaasa kliima küsimustes ning tuginedes oma kogemustele digivaldkonnas, jätkab humanitaarabi valdkonna digiteerimise eeskõnelejana.

Päästemeeskondadest on Eestil olemas varingupäästemeeskond EST-USAR (*Estonian Urban Search and Rescue*), mis stardib juhul kui tuleb abipalve ja nende abi on võimalik kasutada.

Rakendamine:

Võimalusel muuta arengukoostöö geograafilised prioriteedid alates 01.01.2026. ja kus ei ole võimalik, siis 2027. aastast. Kõik pooleliolevad projektid viiakse plaanitult lõpule.

Vastavalt arengukoostöö ja humanitaarabi strateegiale toimub järgmine ülevaatus 2. aasta pärast, st aastal 2027.